

4.

KUKÁTKO

Josefodolské divadelní jaro

9. - 11.5. 2014

DS J. J. Kolár při TJ Sokol Poniklá komedie od Rudolfa Trinnera HOLKA ODJINUD.

DS J. J. Kolár při TJ Sokol Poniklá se představil inscenací hry Rudolfa Trinnera HOLKA ODJINUD. Vidění autora, jehož životní i umělecké zkušenosti jsou spojeny s emigrací a porevolučním návratem zpět do vlasti, jistým způsobem zřejmě ovlivňuje i téma jeho jevištního díla. Z vnějších znaků ponikelské inscenace (scéna, kostýmy) odhadujeme, že děj je zasazen do současnosti, ovšem textová složka nepoužívá moderní jazyk dnešních lidí, naopak působí archaicky ve výběru slov i v řadě motivací jednání postav a jazyková rovina spíše připomene dialogy prvorepublikové červené knihovny či tehdejších filmů včetně stylizovaných rýmovaných promluv a někde se blíží k zjednodušující až naivní formě prozaických dialogů v lidových operetách. Jednání postav nemá oporu v přesnější charakteristice, jejich vztahy určuje nahodilost, což velice oslabuje snahu přehledně sehrát zápletku kolem tajemství kufru z Ameriky. Jestliže je u postav těžko určitelný charakter, pak jsou tímto faktem herci značně determinováni a je obtížné hrát divadlo typu realistické hry ze života. Nadsázka či ironický nadhled jsou textem natolik omezeny, že nelze ani použít formy naivistického divadla či jinak stylizovat projev herců. Zde je hlavní problém inscenace: nemáme informaci, co brát vážně (např. motiv hrabivosti, úplatkářství, erotické ambivalentnosti milostného trojúhelníku apod.) a co je komediální nadsázka. Bohužel, tento problém nevyřešila ani režie, takže herci se spíše pohybovali po jevišti podle zákonů náhody, vedli dialogy bez pointy a občas jim činilo potíže i samotné aranžmá, kdo, kde a s kým stojí či sedí a proč. Jevištní řeč byla na solidní úrovni, ale o to více jako by upozorňovala na prázdnotu i šroubovanost replik. Přitom se zdá, že soubor má řadu schopných herců, včetně nadějných mládí. Držme jim palce, aby příště našli text, který pobaví, ale zároveň bude výpovědí o skutečné současnosti, a jemuž by mohli zcela věřit a tuto pravdu přenést i do publika."

Za porotu R. Felzmann

Divadelní spolek J. K. Tyl Josefův Důl Félicien Marceau, komedie VAJÍČKO.

Divadelních her, jejichž smysl spočívá v odhalení /ne/mravnosti člověka, který postupně odhazuje všechny skrupule, aby vystoupal na společenském žebříčku výš, aby pro osobní profit překročil společenský i osobní řád, je více. Vajíčko Filipa Marceaua patří mezi nimi k uznávané kvalitě. Žijeme v době, která stejně jako ta předchozí, takové lidi zná, žijí mezi námi. Hra je tedy stále značně aktuální. Přitom její frekvence na českých jevištích není nijak vysoká. Proč? Myslím, že důvody jsou nejméně dva. Její struktura svou komplikovaností, mnohvrstevnatostí, střídáním epického a dramatického je nesnadno uchopitelná a bez vědomého režijně-dramaturgického klíče může sklouznout k nejasnosti výkladu či k povrchnosti, to za prvé. Druhý důvod je jednoduchý, soubor musí mít svého „Magise“. DS J.K. Tyl Josefův Důl má v této inscenaci obojí. Režie Karla Stuchlíka našla ve všech svých složkách způsob, jak Vajíčko uchopit. Na scéně se v rychlém, dynamickém sledu střídají dramatické situace, kdy postavy hry skutečně hrají „vespolek“, s epickými (vyprávěcími) částmi, aniž by divák ztrácel orientaci v příběhu, aniž by změnami prostředí hra ztrácela tempo a co je klíčové, aniž by ztrácela napětí. Režisér suverénně pracuje se světelnými střihy stejně jako se zvukovým plánem inscenace. Na scéně, jíž vlastně tvoří jen „hřiště“ jeviště, zůstává jen jediný stabilní prvek – stůl s lampou, útočiště hlavní postavy. Bez herce, který utáhne svým výkonem tento režijně-dramaturgický záměr, by však zůstal tento koncept jen prázdnotou, byť dovednou, konstrukcí. Lukáš Frydrych ovšem režijní záměr naplňuje excelentně. Dokáže od první vteřiny svého bytí na jevišti zaujmout diváka, strhnout svým temperamentem, střídáním nálad a emocí, nad nimiž ale ani na okamžik neztrácí vládu, zcela suverénně přechází z epického partu do dramatických situací, vstupuje do vztahů s dalšími postavami, rozehrává hru své postavy uvěřitelně skrze svůj vnitřní svět a !!! skrze své vynikající herecké pohybové a mluvní dovednosti. Inscenace vlastně nemá hereckou slabinu, všechny postavy slouží své hře a přispívají k silnému vyznění, silnému zážitku. Snad by ve scéně soudu prospělo ubrat na teatrálnosti žalobce, větší úřední chlad by mým názorem byl těžším kalibrem pro nespravedlivý rozsudek a následný triumf pokrytectví Magise, který stanul pevně uvnitř svého vajíčka. Magisové žijí mezi námi, ba dokonce možná že i my sami v sobě nosíme kousky magisovské, možná nevíme o nich a nevyznáme se v těch uvnitř nás. Tohle Vajíčko dává šanci rozpoznání, v čem a čím žijeme. Josefodofští se zásadně dotkli smyslu divadla, totiž katarze, která by mohla očišťovat.

František Zborník